

UNIVERZITA KARLOVA
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Předložila studentka: Dominika Saková

Název: Fyziologická výživa kojenců

Oponentka: PhDr. Lucie Hlaváčová, Ph.D.

Předkládaná bakalářská práce má 95 stran včetně příloh, zahrnuje teoretickou a praktickou, respektive výzkumnou část. Formální členění práce je dobře a přehledně zpracované. Text je čtivý, avšak v některých částech přechází psaný projev na velmi odborný, což částečně narušuje konzistentnost čtení a mnohé pojmy jsou zde uváděny bez bližšího objasnění.

Teoretická část zahrnuje mnohé informace zaměřující se především na kojení ve smyslu přirozené výživy kojence, fyziologii laktace, složení mateřského mléka, stručně jsou zde popsána i různá pojetí konceptu kojení v historii. Autorka se zabývá i současnými organizacemi na podporu a propagaci kojení, s důrazem na koncept v České republice. Tematika kojení přináší mnoho zajímavých a podstatných informací. Velmi oceňuji kapitolu výhody kojení z pohledu matky a dítěte, zároveň pak i zmiňované problémy (především zdravotní) ze strany matky a dítěte, které kojení ovlivňují nebo znemožňují. Pro určitou vyváženost, by bylo možná dobré uvést kromě kladů i případná negativa, která mohou kojení přinášet, případně jen naznačit, že se i nad tímto tématem autorka zamýšlí.

Ve výzkumné části autorka definovala cíle, výzkumné otázky a hypotézy. Metodika výzkumu je detailně zpracována. Autorka realizovala dotazníkové šetření, do kterého bylo v konečné fázi zahrnuto 111 respondentek. Definovaný dílčí cíl č. 1 by vyžadoval konkrétnější specifikaci: „Zjistit, zda postupy doporučené organizacemi WHO a UNICEF pro úspěšné kojení pozitivně ovlivňují délku a proces kojení.“ (str. 42). Není např. zřejmé, co přesně se myslí těmi doporučenými postupy v rámci výzkumu.

Výzkumný nástroj zahrnuje mnoho zajímavých otázek a jejich formulace je ve většině případů dobrá. Určité připomínky mám k otázce č. 27, která mohla zahrnovat škálové odpovědi (ano, spíše ano, spíše ne, ne) a k otázkám č. 12. „Považujete používání kojeneckých lahví a dudlíků během kojení za vhodné?“ a 13. „Považujete za vhodné doplňovat kojení v prvních 6 měsících o další stravu a tekutiny?“ Takto položené otázky nemají moc vypovídající hodnotu, jelikož skutečnost, že daná hlediska považují respondentky za vhodné ještě neznamena, že je aplikují a naopak, respondentky mohou například používání dudlíků považovat za nevhodné, ale i tak je dětem třeba dávat.

Výsledky jsou přehledně zpracovány v podobě koláčových a sloupcových grafů i tabulek. Text a tabulky však zbytečně kopírují informace z grafů. S vyhodnocováním výsledků si autorka dala určitě záležet a věnovala tomu jistě značné množství času, avšak vzhledem k definování hypotéz považuji zpracování dat za poměrně nešťastné a skutečnost, že se autorce nepotvrdila většina z hypotéz může být způsobeno právě nevhodným vyhodnocením. Např. tab. 22 (str. 65): Data

jsou kategorizována do několika dílčích skupin, resp. po dvou měsících dle doby, po kterou respondentky kojily své děti a doby prvního přisání dítěte k matčině prsu (tzn. do 1 hodiny, do 2 hodin do 24 hodin, po 24 hodinách). Co vlastně autorka daným vyhodnocením chtěla zjistit? Takto pojaté vyhodnocení se jeví tak, že autorka očekávala přímou úměrnost. Čím dříve se dítě přisálo, tím déle pak matka kojila své dítě? Obdobným způsobem jsou zpracována i další data. Mnohem vhodnější by bylo rozdělit data na dvě skupiny. 1) respondentky které dodržely nebo měly možnost dodržet většinu doporučení postupů WHO a UNICEF a 2) které většinu z nich neakceptovaly nebo neměly tu možnost. Jednotlivé faktory úspěšnosti kojení pak mohly být vztaženy k těmto dvěma skupinám a pro potvrzení hypotéz použít i vhodný statistický test.

Z výsledků ale vyplynula některá zajímavá zjištění, např. že úspěšnost dodržování doporučení WHO a UNICEF nezávisela ani tak na titulu BFH, ale spíše na přístupu jednotlivých nemocnic.

Kapitola diskuze zahrnuje spíše shrnutí výsledků a diskuzi ze strany názorů autorky, ačkoli jsou určité její závěry dobře míněné, postrádám porovnání výsledků s nějakými jinými pracemi obdobného tématu.

Přes výše uvedené připomínky působí práce dobrým dojmem. Autorka si zvolila zajímavé téma i oblast výzkumu. Z práce je patrný osobní zájem o danou tematiku i úsilí, které práci věnovala.

Práce splňuje nároky kladené na typ bakalářských prací a doporučuji ji k obhajobě.

OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

- V práci je uvedeno: „*Prsy jsou schopny přizpůsobovat složení mateřského mléka požadavkům dítěte, jeho věku i aktuálním potřebám jak během celého období laktace, tak během jednoho kojení.*“ (str. 16) Na jakém principu funguje měnící se složení látek mateřského mléka dle potřeb dítěte, resp. jak tělo matky „vyhodnotí“, které látky dítě právě potřebuje? Mohly mít také tzv. kojné složení mléka pasované na míru dítěte?
- Při zavádění první potraviny uvádíte mrkev (resp. zeleninu), je to světově rozšířený názor? Podává se kojencům jako první zelenina i v jiných zemích?
- Mohla byste prosím uvést nějaké výzkumné práce, které se zabývají obdobným tématem a stručně představit jejich výsledky.

V Praze, dne 4. 9. 2021

PhDr. Lucie Hlaváčová, Ph.D.